

ANTXOATAN NAGUSI

Bare aldikoan antzera

Ezin ukatu azken urteetan antxoatan berakada andia ezagutu dogunik. Euskal portuetan, gure kaietan, sartzen zan antxoaren laurenik be sartu ez eta arrantzatu be ez egitea ezagutzera eldu izan gara.

Gaituak, teknikoak, or ibiiko dira burua-austen, antxoaren urritasun eta utsuneari bere zegaitiak eta arrazoiak ezin billatuta.

Batzuk itxasoetan nazio bakoitzak artutako neurriak besteez eragozpen lez ikusten. Besteak arrantzaleak antxoaren arrantzan erabilten dabezan sare, trein eta erabideetan akikuluren bat billatu eta aurkitu nairik. Batez be antxoa txikiaren arrantza eta abar salatzen.

Kantauriko antxoa, antxoarik onena

Antxoa, deitura orregaz, nai bokarte, edo antxoeta, eta abar, munduko toki askotan ezagutzen dan arraiña da.

Eta ugaria gaiñera. Ugaritasun ori dala-ta, urte batzutan, nai eta emen antxoarik sartu ez, Peru, Argentina, Turkia eta abarretako antxoa gazitua ekarri izan da, eta areitako antxoa emengoa baiño latz, arol eta zakarragoa izanarren, zela-ala antxoa filete utsunerik ez da igarri izan.

Era batean kaltegarri izan da; moko-fiñen artean len baiño antxoa-filete jate gitxiago igarten dalako. Baiña merkataritza or dago.

Aurrera goaz ikerlanetan

Ezin ukatu antxoaren ikerlanetan, estudioetan, aurrera goazala. Len kaliforniarrek ziran orretan geien alegintzen ziranak, Ipar Pazifikuko antxoaren stokari eutsi naiean.

Orain AZTI-SIO Eusko Jaurlaritzaren Ozeanografi, Arrantza eta Elikadurako Teknoloji eta Ikerketa erakundeari esker, Euskal-erri onetan, batez be Kantauri itxasoko arrantzari buruz egiten diran ikerlanetan, aurrerakada gogorra egin da.

1989 urtean "Ibaizabal Bi" Portugaleteko atoi-ontzi eta Ondarroa'ko "Siempre Ongi Etorri" erabili ziran bai antxoa arrantzari buruz eta bai antxoa mardulen arrantzari buruzko ikasketak egiten.

Eurei esker gero ta obeto ezagutzen goaz itxasoetan arraiñen arrautz denboraldiak urrengo urterako zelako itxaropena dakarren.

Antxoak eta arrautzak

Antxoa, arrautz-giñan, ugaria da.

1989 urtean arrantzatuiziran erdiz-erdiz neurriko antxoak bateko 29 gramo pixatu zitun. Eta gau bakoitzean, lau gauek bein, amairu milla arrautza ipinteko gai zan.

Uste da, kilo bakoitzean, batez beste, erdiak baiño geitxuago emeak zirala (Zeatz esanda, 540 gramo eme eta 460 ar, kilo bakoitzean).

Orrela ikerlariak konturatu ziran batez beste, ar eta eme arteko tonelada bakoitzetik, egunero 62 milloer arrautza geratzen zirala itxasoan eta amaika milla ta erdi tonelada antxoa bear zirala egunero 730 milloer arrautza iminteko.

Ze gertatu zan 1988 urtean antxoa gitxi arrantzateko?

Teknikoen ustez itxasoan egoan antxoa baiño gitxiago arrantzatu zan 1988 urtean. Zegaitik?

Ba 1988 urtean adiñez urte beteko zan antxoa, bestetan baiño iparraldekoago zalako, eta emengo txalopak ara joateko erreztasunik ez eukelako, baiña 1989 urtean Kantauri itxasertzerago egon zan, eta orrek geiago arrantzateko aukera emon.

1990 urtean

Urte orretan, batez beste, 265 txalopa ibili ziran antxoa arrantzan. Martia'ren 1'etik asi eta Ekainilla'ren 15 bitartean, jai-egun, eguraldi txar eta abar kenduta, 48 arrantzako egun kontatu ziran. Eta Kantauriko kaietan danetara 16.401 tonelada antxoa sartu eta saldu ziran.

Maiatza izan zan azken bost urtetako illik aberatsena. 11 aretan antxoarik geiena kiloko 37-44 garau sartzen ziranetakoa zan. Baiña illaren azkenetan neurri orretako antxoa urritu egin zan eta 50-60'koa sartzen asi. Orrek antxoateari bere onurea galdu eragin utsan.

Eta antxoa txikia, txitxiña, zer?

1989 urte eta aurrerakoetan ia bi milla tonelada antxoa txiki arrantzaten ziran urtero, kostera edo sasotik kanpora.

1990 urtean galerazo egin zan, eta eskutuan zerbait arrantzatu eta saldu ba zan be, ezin esan ainbestera eta gitxiago be eldu zanik.

Ondarroa antxoatan nagusi

Antxoa sarrerarik geienekoa azken bi urteetan.

Ondarribian asi eta Cudillero arteraiñoko kaietan, 1989 urtean antxoarik geien sartutako kaia, portua, Ondarroa izan zan.

Bizkaia'n Ondarroa geien,	2.091.763 kilogaz.
Ondoren Lekeitio,	656.433 kilogaz.
Urrango Bermeo,	358.237 kilogaz.
Kantabria'n Santoña geien,	1.175.927 kilogaz.
Castro Urdiales bigarren,	358.237 kilogaz.
Gipuzkoa'n Getaria lenena	1.250.713 kilogaz.

Eta 1990 urtean?

Gipuzkoa'n , Getaria'n	3.110.180 kilo sartu ziran.
Ondarribia'n, urrengo	1.102.328 kilo.
Irugarren Mutriku'n	691.345 kilo.
Bizkaia'n, Ondarroa'n geien	4.820.118 kilo.
Bermeo'n	2.516.893 kilo.
Lekeitio'n	793.598 kilo.
Kantabria'n, Santoña'n	3.537.572 kilo.
Colindres'en	1.021.651 kilo.
Santander'en	727.029 kilo.
Asturias'en, Cudillero'n	1.469.194 kilo.
eta ondoren Aviles'en	1.274.850 kilo.

Jakingarri oneik Eusko Jaurlaritzako 1989 eta 1990 urteei buruzko Agirietatik atara dira.

Oi danez, aurtengorik urtea amaitu arte ez da zabalduko.

ZUBIKARAI'tar AGUSTIN